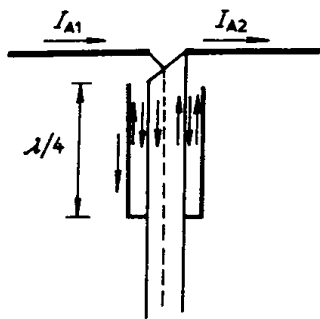

Návrh a Konstrukce Antén

A0M17NKA

Symetrizační a transformační obvody

Milan Polívka
ČVUT v Praze, FEL
B2: 639, I.2270
polivka@fel.cvut.cz

zima 2022/23

Osnova

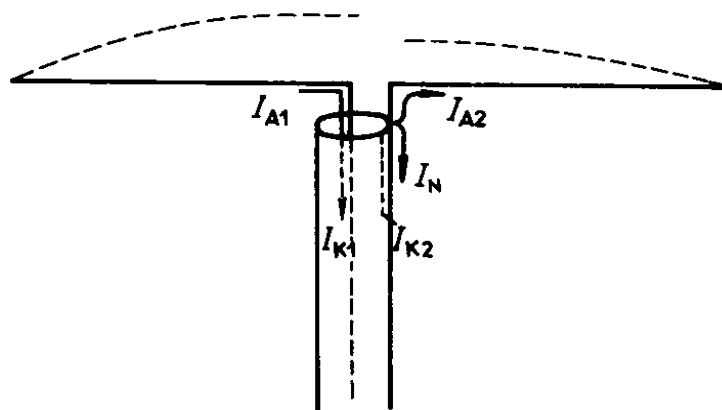
- Motivace
- Anténní napáječe
- Symetrizace
- Symetrizační/transformační obvody
- Příklady realizací
- Měření impedance symetrických antén

Motivace

Velmi často je v praxi anténa v jiném místě (např. na stožáru) než vysílač nebo přijímač. V takovém případě je anténa připojena pomocí **napáječe** (přenosového vedení).

Kromě vlastního napáječe mohou být na koncích ještě **symetrizační** a **transformační** obvody (**baluns**, **balanced-unbalanced**), které mají za úkol:

- přizpůsobit impedanci generátoru k impedanci napáječe,
- přizpůsobit impedanci napáječe k vlastní anténě,
- transformovat symetrickou na nesymetrickou impedanci a tím odstranit nežádoucí vliv tzv. **nesouměrného** (asymetrického) **proudu I_N** (common-mode current).

Anténní napáječe

Požadavky na anténní napáječe:

- přenášet elektromagnetickou energii s nejmenšími ztrátami
- být schopné přenášet potřebný výkon (průraz, ..)
- nemají samy vyzařovat
- odolné proti vf rušení

Typy napáječů/vedení

- otevřené (typ. dvouvodičové)
- stíněné (typ. koaxiální)

Charakteristická impedance

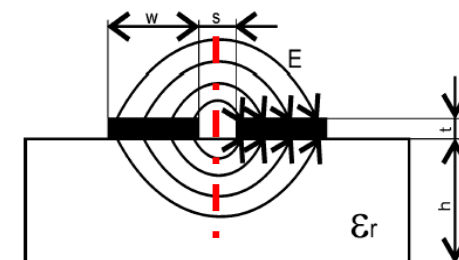
$$Z_V = \sqrt{L/C}$$

Řez napáječem	Charakteristická impedance
	$Z_c = 138 \log \frac{2h}{a}$
	$Z_c = 276 \log \frac{d}{a}$
	$Z_c = 138 \log \frac{\sqrt{(2)} d}{2a}$
	$Z_c = \frac{138}{\sqrt{\epsilon_r}} \log \frac{D}{2a}$
	$Z_c = \frac{276}{\xi} \log \frac{d(D^2 - d^2)}{2a(D^2 + d^2)}$
	$Z_c = 276 \log \frac{2h}{a \sqrt{1 + \left(\frac{2h}{d}\right)^2}}$

Anténní napáječe

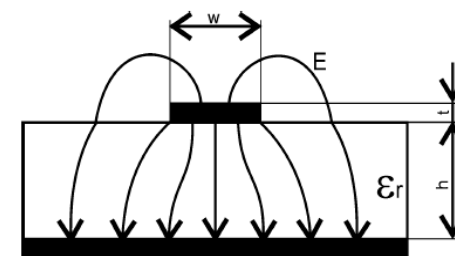
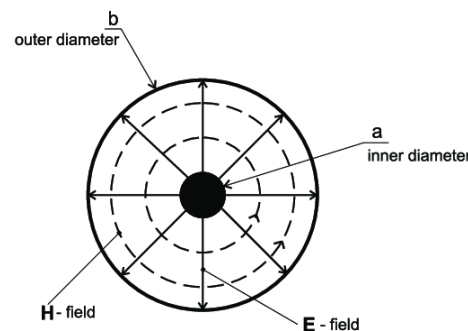
Symetrické/souměrné vedení (**balanced**)

- **má** mezi vodiči elektrickou/geometrickou **osu symetrie** (virtuální zem)
- vodiči tečou **shodné opačně** orientované proudy
- př. dvouvodičové, symetrické mikropáskové, dvouvodičové koplanární, ..
- negativní vliv blízkých vodivých předmětů (zasahují do elmag. pole vedení) a vliv ohybu vodičů na jejich Z_v

Nesymetrické/nesouměrné vedení (**unbalanced**)

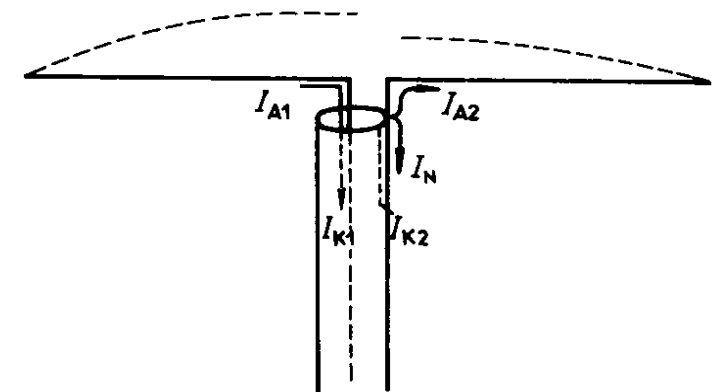
- **nemá** mezi vodiči elektrickou/geometrickou **osu symetrie**
- př. koaxiální, mikropáskové, ..

Symetrizace

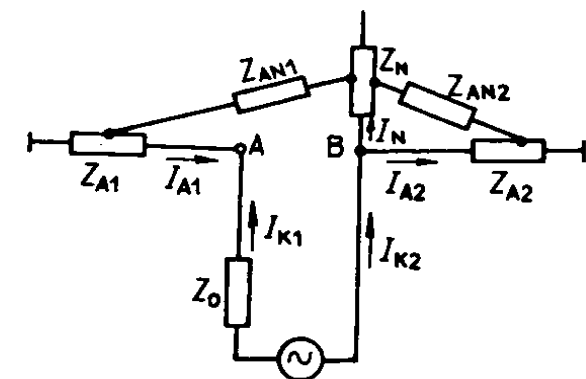
Spojení nesymetrického napáječe a symetrické antény

- vznik **nesouměrných** proudů I_N (**common-mode** currents) tekoucích po vnějším plášti vedení
- charakter stojatého vlnění
- vyzařují, deformují směrovou charakteristiku antény
- ovlivňují impedanční přizpůsobení
- nutnost jejich eliminace

Symetrizační obvody („**BALUN**“ – **BAL**anced to **UN**balanced convertor)

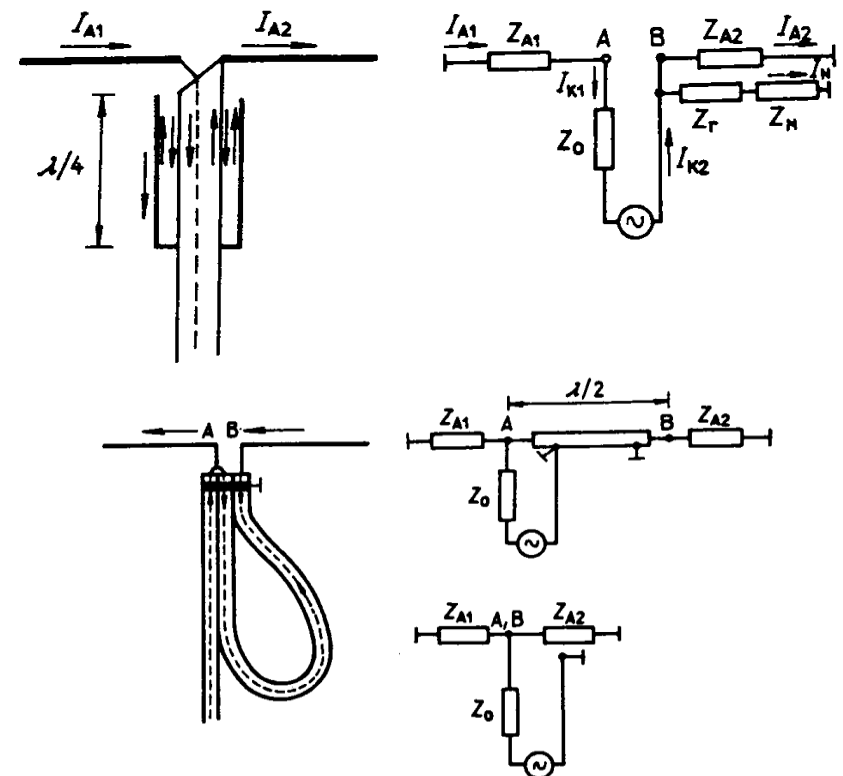
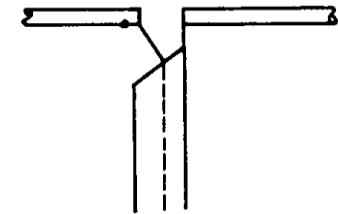
- úzkopásmové/širokopásmové
- rezonanční/útlumové
- bez/s transformací impedance

Symetrizační členy

Úzkopásmové

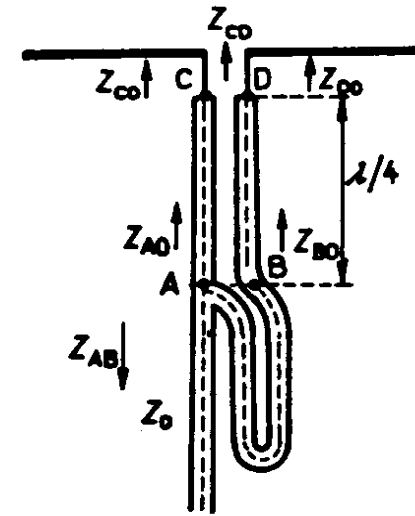
- symetrizace **seříznutím pláště** koaxiálního kabelu a vyhnutím střed. vodiče, zmenšuje pouze proudy vzniklé v důsledku vzájemné impedance Z_{AN}
- symetrizace **rukávovým vedením** ($\lambda/4$ rukávem),
 $BW \sim \pm 5 \%$
- symetrizace **půlvlnným úsekem**, vedení s **transformací impedance 4:1**, otočení fáze v „B“ vzhledem k „A“ o 180°
 $BW \sim \pm 10 \%$

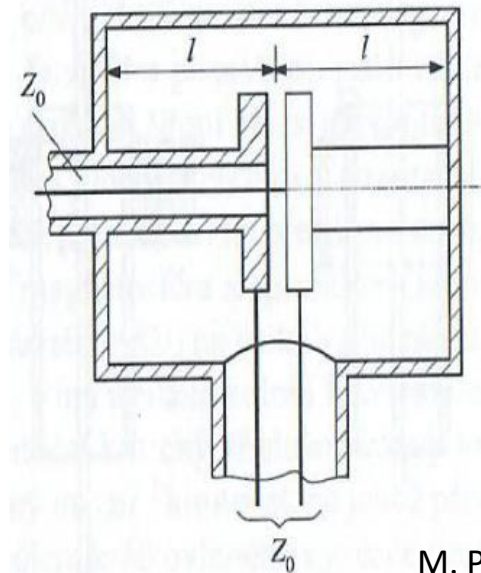
Symetrizační členy

Úzkopásmové

- symetrizace **půlvlnným úsekem s $\lambda/4$ transformátorem**
bez transformace impedance (1:1)
frekvenčně závislé
- symetrizace se **dvěma úseky vedení $\lambda/4$**
($l < \lambda/4$ v důsledku kapacitních kruhových terčů) **v rezonátoru**/dutině částečně
odstraňuje kmitočtovou závislost
vhodný obvod pro UKV pásmo

Prokop, Vokurka, Šíření elektromagnetických vln antény

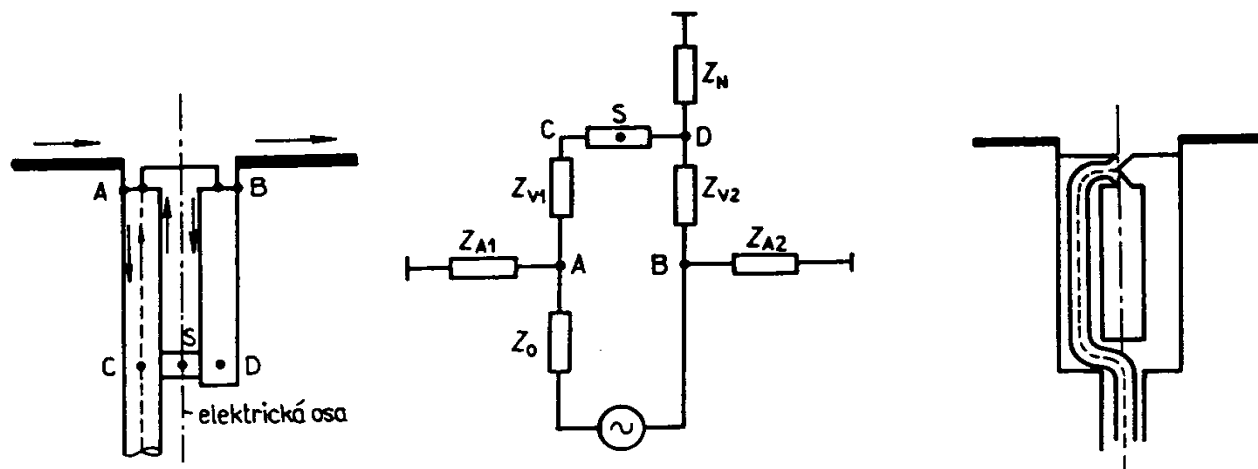

M. Procházka, Antény, 2005

Symetrizační členy

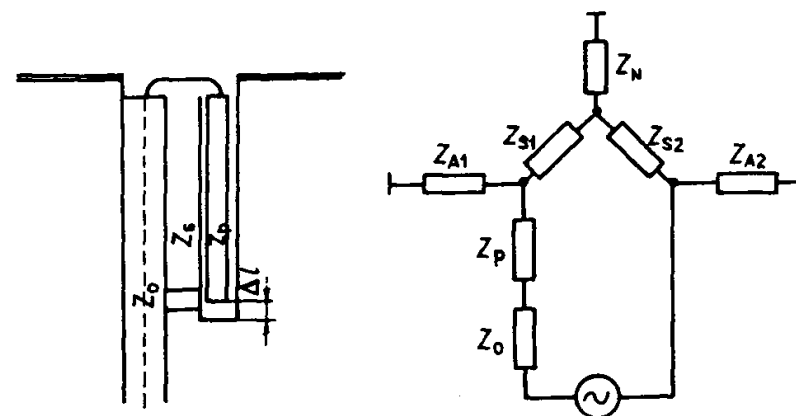
Širokopásmové

- symetrizace **paralelním vedením**, úprava pro vysoké kmitočty (vpravo) stejně velké protifázové proudy se rozloží na dvě symetrické impedance – anténu a vedení, symetrii narušuje spojka AB (až $0,05\lambda$) – větší fázový posuv než 180° , $BW \sim \pm 20\%$

- širokopásmové provedení **paralelního vedení**, proměnná reaktance symetrizačního vedení kompenzována **seriově zapojeným úsekem** $\lambda/4$ vedení na konci otevřeného o Z_p , $BW \sim \pm 50\%$

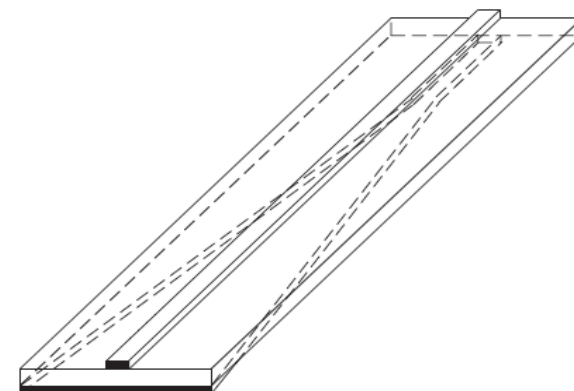
$$Z_p = \frac{Z_0^2}{Z_s} \quad Z_0 \ll Z_s$$

Symetrizační členy

Širokopásmové

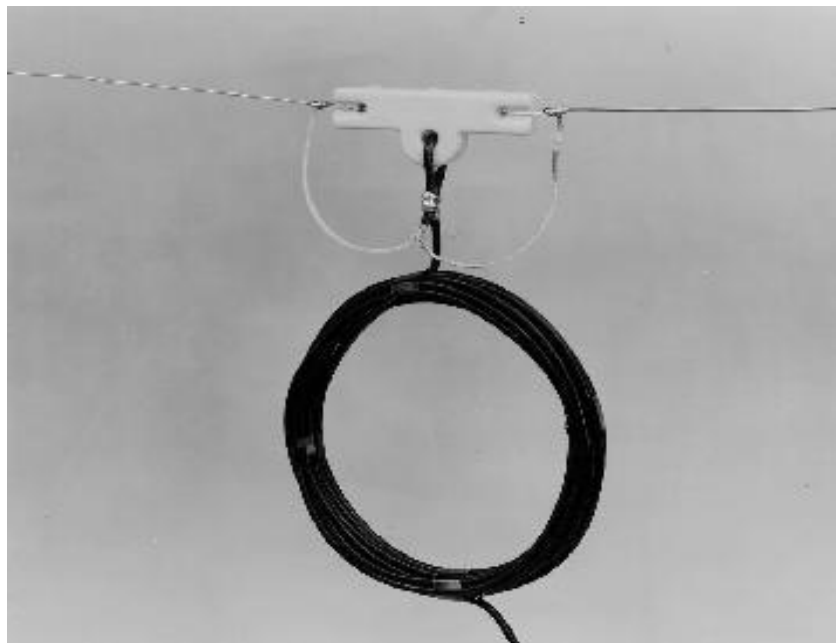
- symetrizace **pozvolným přechodem** mezi geometriemi napaječů
(*cutaway balun*)
- koaxiální, páskové provedení
- transformační poměr impedancí $\sim 1,5:1 \div 5:1$
- $l/\lambda \geq 0,5$ na f_d
- BW až **100:1**
- reálně je f_h omezen vybuzením vyšších módů daného vedení
- symetrizace **feritovými prstenci**, útlumový typ
př. 50 FB73-2401 jader na koaxu RG 303 *)
1.8 to 30 MHz (jádro 73)
30 to 250 MHz (jádro 43)

Symetrizační členy

Širokopásmové

- symetrizace pomocí **vzduchové cívky** (*choke* - tlumivka), její rozměr malý vzhledem k vlnové délce
- použití: $1 \div n \cdot 100$ MHz

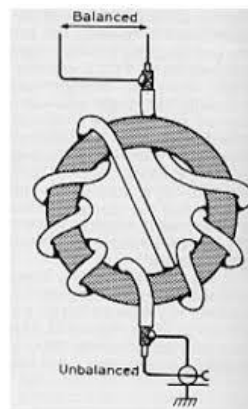
Symetrizační členy

Širokopásmové

- symetrizace pomocí **cívek** na **toroidních** nebo **tyčových** **feritových** jádrech
- induktivní **reaktance** cívek ($X_L > 10 \cdot Z_L$) brání vzniku nesymetrických proudů
- použití $n \cdot 1 \div 1000$ MHz
- **BW** ovlivněna typem jádra (ztrátami v něm, růst teploty)

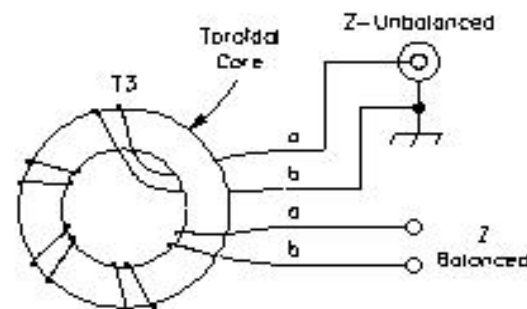
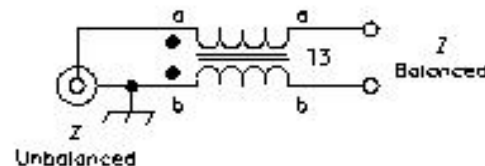
balun 1:1, 1,5 – 35 MHz, 3 kW

<http://www.qsl.net/va3iul/>

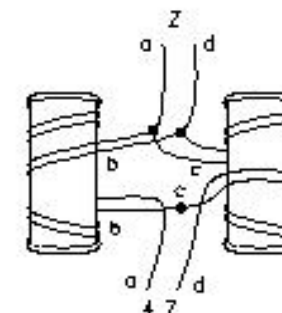
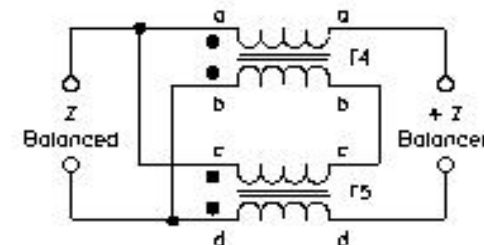
Transformace impedance

1:1

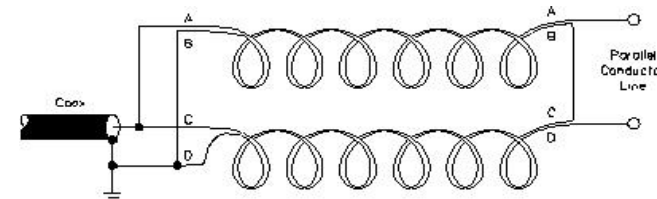
1:1 Balanced to Unbalanced Current Balun

4:1

4:1 Balanced to Balanced Transformer

(C)

(D)

proudové baluny

(výstupní proudy shodné, opačně orientované, souměrné vzhledem k virtuální zemi)

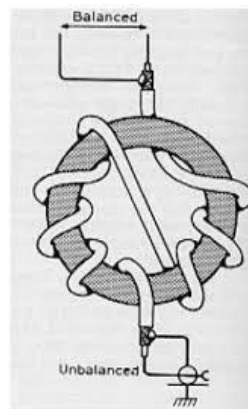
Symetrizační členy

Širokopásmové

- symetrizace pomocí **cívek** na **toroidních** nebo **tyčových feritových jádrech**
- induktivní **reaktance** cívek ($X_L > 10 \cdot Z_L$) brání vzniku nesymetrických proudů
- použití $n \cdot 1 \div 1000$ MHz
- **BW** ovlivněna typem jádra (ztrátami v něm, růst teploty)

balun 1:1, 1,5 – 35 MHz, 3 kW

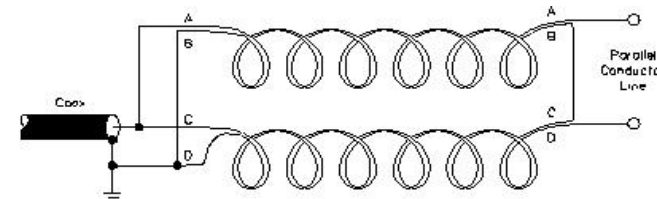
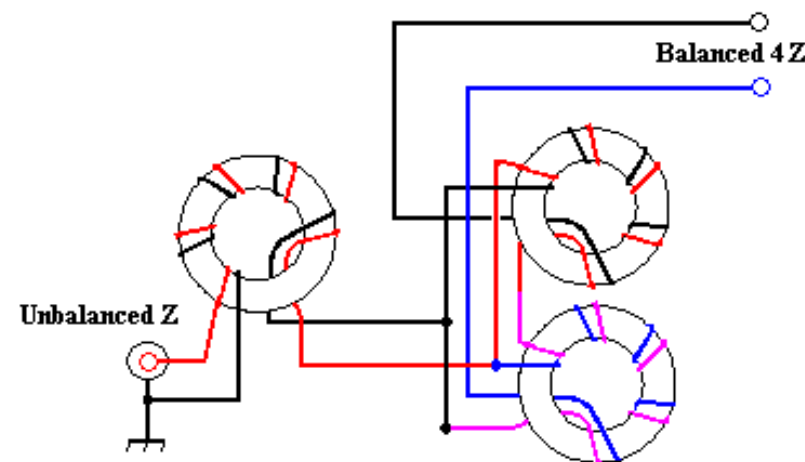
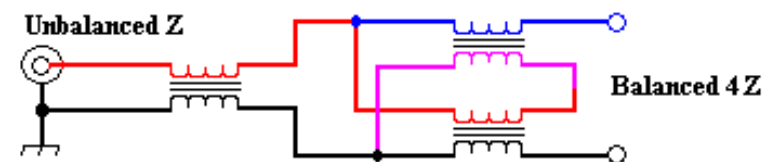

<http://www.qsl.net/va3iul/>

Transformace impedance

1:1

4:1

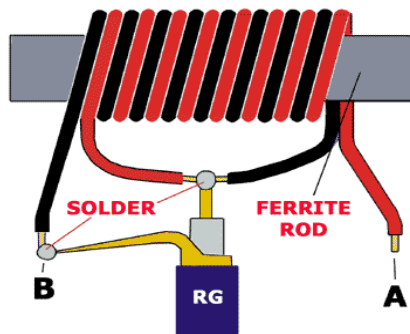
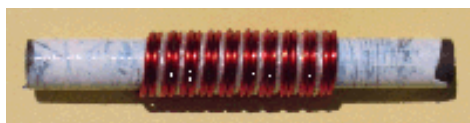
proudové baluny

(výstupní proudy shodné, opačně orientované, souměrné vzhledem k virtuální zemi)

Symetrizační členy

Širokopásmové

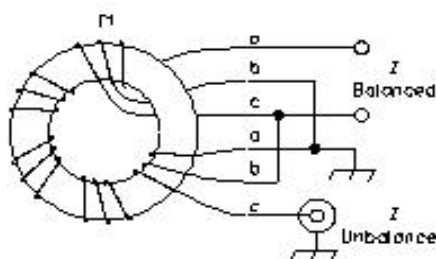
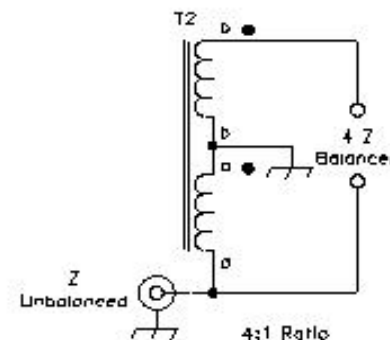
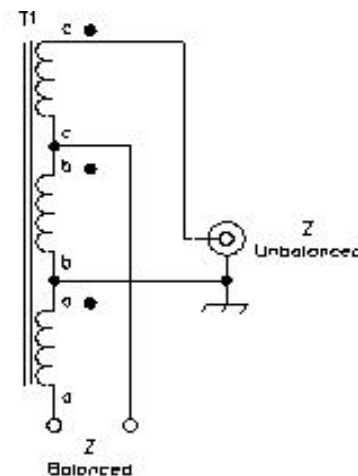
- symetrizace pomocí **cívek** na **toroidních** nebo **tyčových** **feritových** jádrech
- 1:1 – 3 cívky spojeny sériově, proud tekoucí dolní cívkou indukuje shodné, opačně orientované napětí v horní cívce
- $X_L > 4Z_a$ na f_d ,
 $X_C > 4Z_a$ na f_h (mezizávit. kapac.)
- použití $n \cdot 1 \div 1000$ MHz

Transformace impedance

1:1

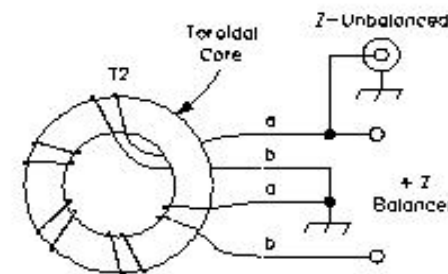
4:1

1:1 Balanced to Unbalanced Voltage Balun

(A)

$$Z_U(N/M)^2 = Z_B$$

1:4 Balanced to Unbalanced Voltage Balun

(B)

$$Z_U(N/2M)^2 = 1/4 Z_B$$

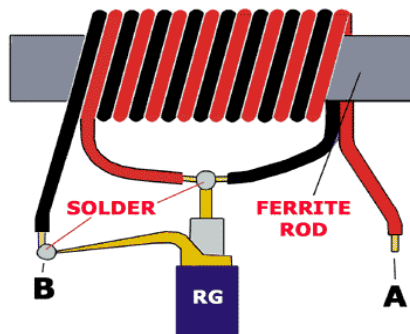
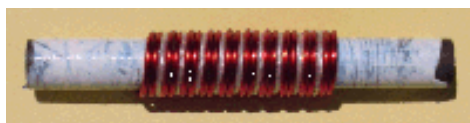
napěťové baluny

(výstupní napětí shodné, opačně orientované, souměrné vzhledem k virtuální zemi)

Symetrizační členy

Širokopásmové

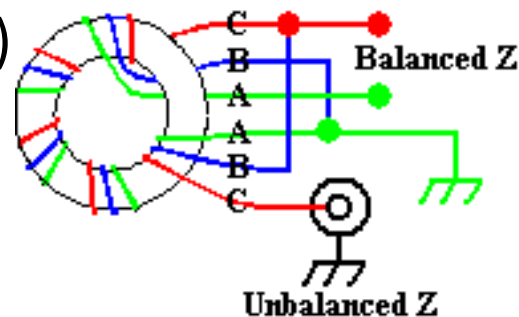
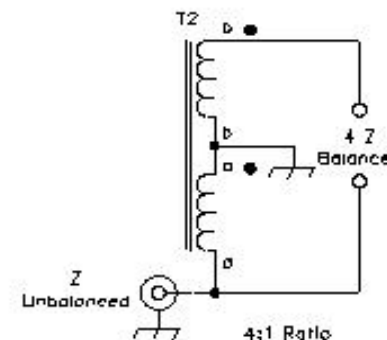
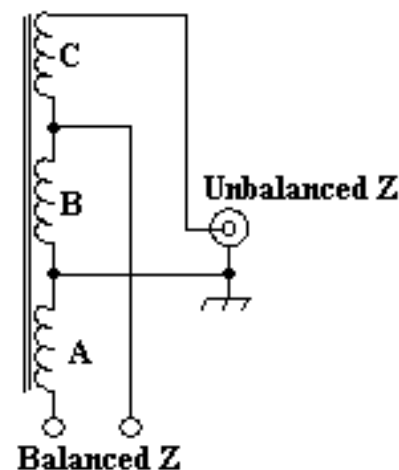
- symetrizace pomocí **cívek** na **toroidních** nebo **tyčových feritových jádrech**
 - 1:1 – 3 cívky spojeny sériově, proud tekoucí dolní cívkou indukuje shodné, opačně orientované napětí v horní cívce
- $X_L > 4Z_a$ na f_d ,
 $X_C > 4Z_a$ na f_h (mezizávit. kapac.)
- použití $n \cdot 1 \div 1000$ MHz

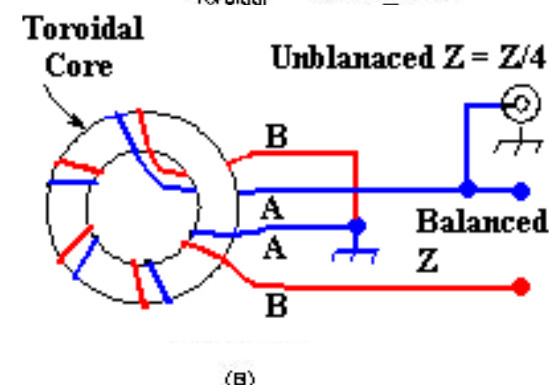
Transformace impedance

1:1

4:1

$$Z_U(N/N)^2 = Z_B$$

$$Z_U(N/2N)^2 = 1/4 Z_B$$

napětové baluny

(výstupní napětí shodné, opačně orientované, souměrné vzhledem k virtuální zemi)

Symetrizační členy

Širokopásmové

Mini-Circuits, TC1-1-13MG2+

dvouotvorové feritové jádro

$BW \sim 4,5 \div 3000 \text{ MHz}$,

imped. poměr 1:1

$A \times B = 3,8 \times 3,8 \text{ mm}$

Surface Mount RF Transformer

TC1-1-13MG2+

50Ω 4.5 to 3000 MHz

Maximum Ratings
Operating Temperature: -40°C to 80°C
Storage Temperature: -55°C to 100°C
RF Power: 0.25W
DC Current: 10mA

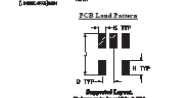
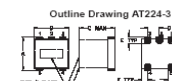
Pin Connections
PRIMARY: 1, 2
SECONDARY: 3, 4
NOT USED: 5, 6

Features
• suitable for through and RoHS solder systems
• wideband, 4.5 to 3000 MHz
• balanced transmission line
• good return loss
• excellent amplitude unbalance, 0.5 dB typ and phase unbalance, 2 deg typ in 1 dB bandwidth
• superior reliability

Applications
• balanced to unbalanced transformation
• push-pull amplifiers
• PCDs
• MMDS

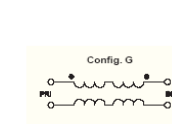
CASE STYLE: AT 224-3
PRICE: \$1.19 ea. QTY 1000

RoHS compliant in accordance with EU Directive (2002/95/EC)
This RoHS has been added in order to comply with the RoHS Compliance. See our web site for RoHS Compliance methodologies and qualifications.

Outline Dimensions (mm)

A	B	C	D	E	F
1.62	1.62	1.62	0.92	0.92	0.28
3.81	3.81	3.81	1.27	0.76	0.64
G	H	J	K	WT	
0.71	1.65	4.83	0.76	0.10	

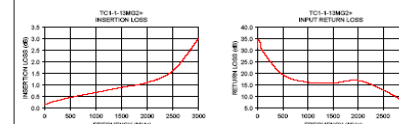
Transformer Electrical Specifications

RATIO	FREQUENCY (MHz)	INSERTION LOSS* (dB)	PHASE UNBALANCE (Deg.) Typ.	AMPLITUDE UNBALANCE (dB) Typ.
1	4.5-3000	3 dB MHz	2 dB MHz	1 dB bandwidth
2	2000-3000	1000-2000	4.5-1000	0.5

*Insertion Loss is referenced to 50 ohm load, 0.5 dB typ.

Typical Performance Data

FREQUENCY (MHz)	INSERTION LOSS (dB)	INPUT R. LOSS (dB)	AMPLITUDE UNBALANCE (dB)	PHASE UNBALANCE (Deg.)
4.50	0.18	31.52	0.69	3.81
10.00	0.18	34.60	0.56	1.78
50.00	0.19	33.50	0.55	0.11
100.00	0.24	29.68	0.55	0.19
500.00	0.46	19.52	0.45	0.81
1000.00	0.68	16.22	0.14	1.59
1500.00	0.90	15.89	0.29	0.89
2000.00	1.11	16.97	0.71	1.28
2500.00	1.62	12.88	0.78	5.79
3000.00	3.02	6.79	0.49	12.32

Mini-Circuits®
P.O. Box 35046, Brooklyn, New York 11235-0046 (718) 339-4000 Fax (718) 339-4001 The detailed performance specs & shipping info are Mini-Circuits web site
The Design Engineers Search Engine Provides ACTUAL Data Potentially From MINI-CIRCUITS AT: www.minicircuits.com
RoHS COMPLIANT COMPONENTS

RATIO	FREQUENCY (MHz)	INSERTION LOSS*			PHASE UNBALANCE (Deg.) Typ.		AMPLITUDE UNBALANCE (dB) Typ.	
		3 dB MHz	2 dB MHz	1 dB MHz	1 dB bandwidth	2 dB bandwidth	1 dB bandwidth	2 dB bandwidth
1	4.5-3000	2000-3000	1000-2000	4.5-1000	2	3	0.5	0.5

Typical Performance Data

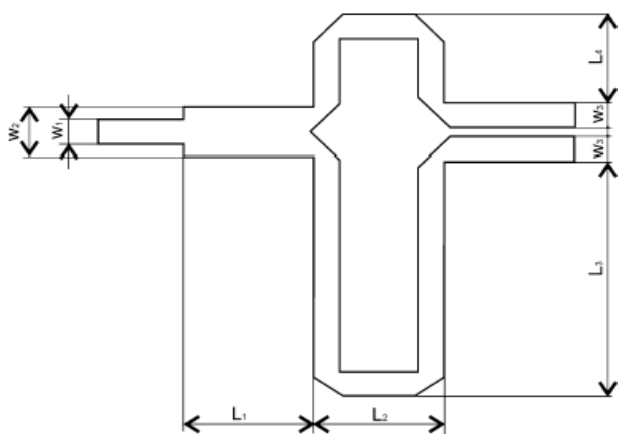
FREQUENCY (MHz)	INSERTION LOSS (dB)	INPUT R. LOSS (dB)	AMPLITUDE UNBALANCE (dB)	PHASE UNBALANCE (Deg.)
4.50	0.18	31.52	0.69	3.81
10.00	0.18	34.60	0.56	1.78
50.00	0.19	33.50	0.56	0.11
100.00	0.24	29.68	0.55	0.19
500.00	0.46	19.52	0.45	0.81
1000.00	0.68	16.22	0.14	1.59
1500.00	0.90	15.89	0.29	0.89
2000.00	1.11	16.97	0.71	1.28
2500.00	1.62	12.88	0.78	5.79
3000.00	3.02	6.79	0.49	12.32

Příklady realizací

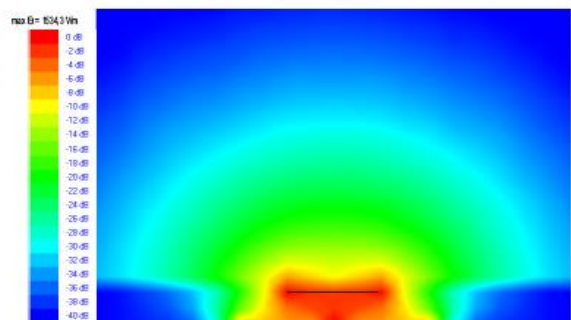
5ti-prvková Yagi-Uda anténa s planárním symetrizačním členem

T. Kořínek, DP 2005

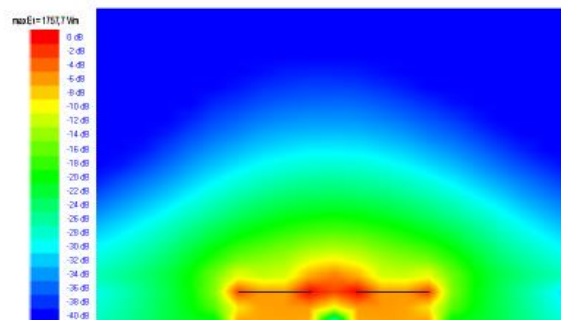
- substrát GML 1000: $\epsilon_r = 3,05$

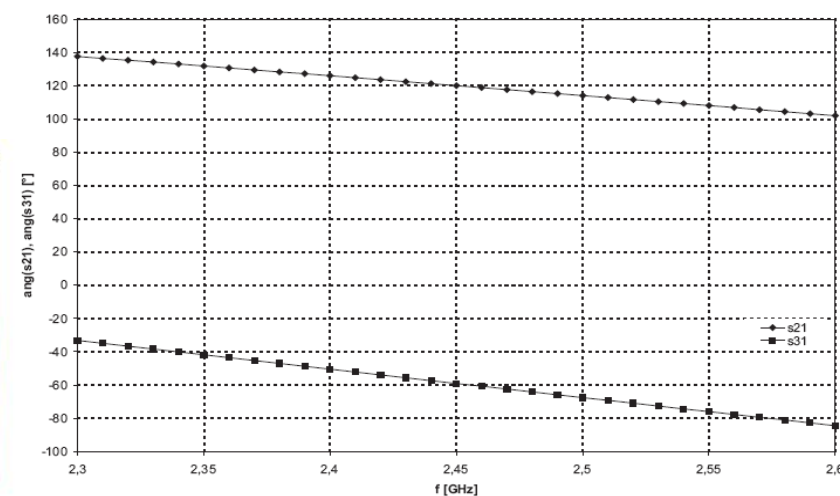
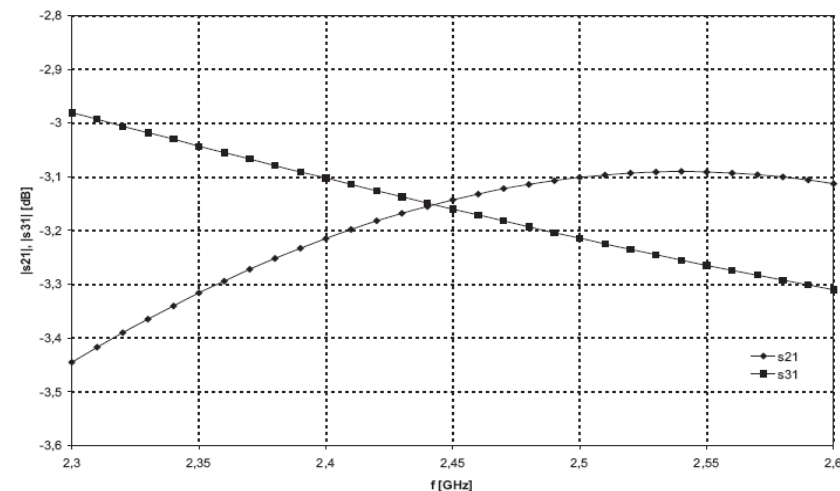
- rozložení intenzity el. E pole v řezu

(a)

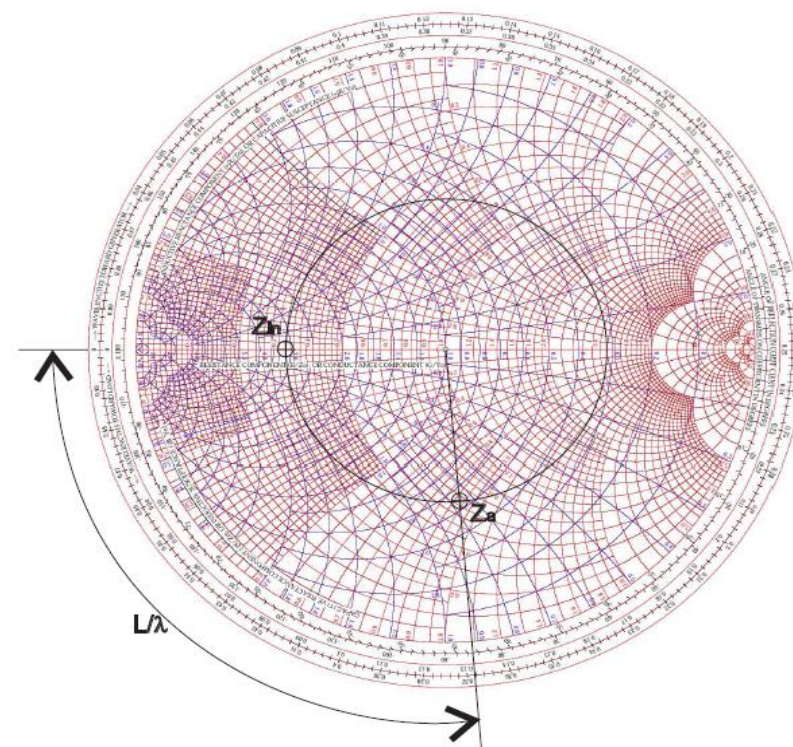
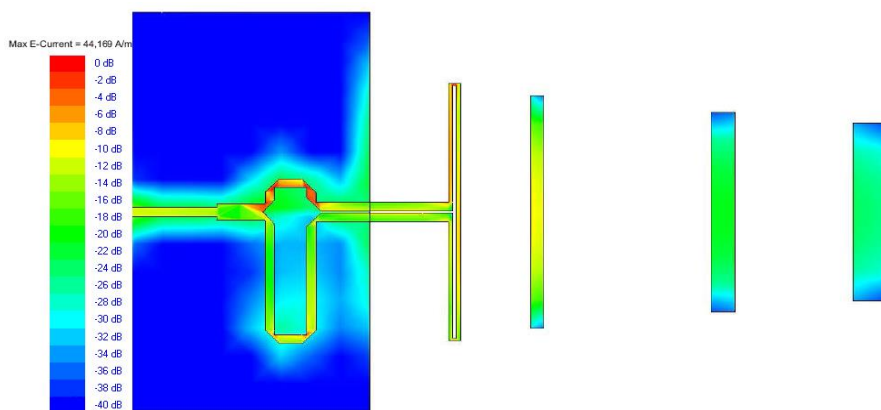
(b)

Příklady realizací

5ti-prvková Yagi-Uda anténa s planárním symetrizačním členem

$$Z_{\text{ant}} = 81,3 - j114,4 \, \Omega$$

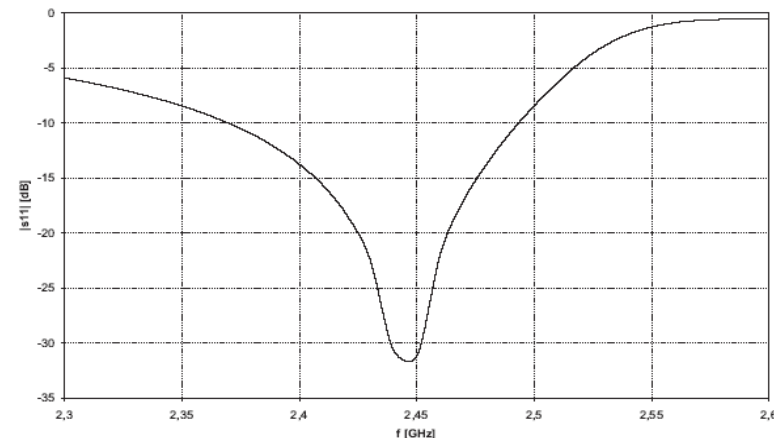

Příklady realizací

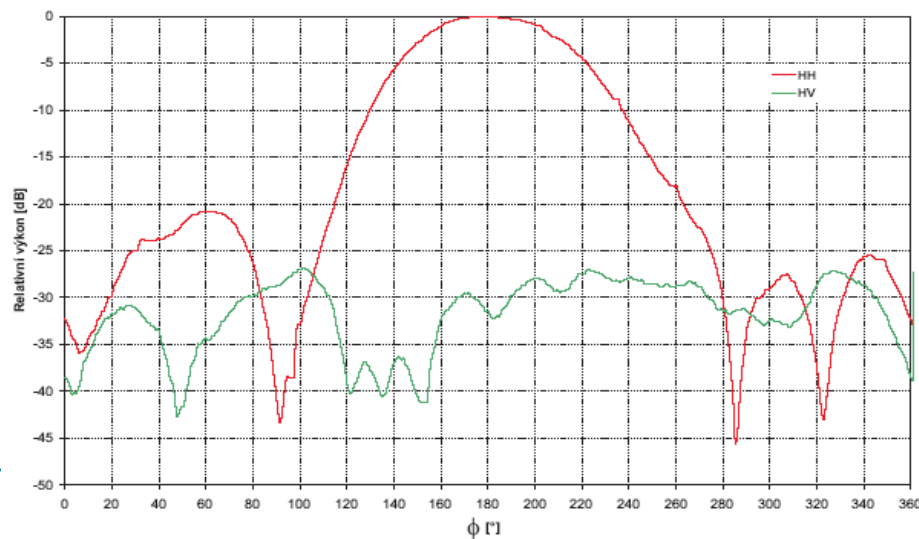
5ti-prvková Yagi-Uda anténa s planárním symetrizačním členem
simulace, IE3D

f [GHz]	$ s_{11} $ [dB]	D_{max} [dBi]	FBR [dB]	G [dB]	η [%]	η_{vyz} [%]	Šířka svazku [°]	B [MHz]	B_{rel} [%]
2,45	-31,18	9,94	29,11	9,68	94,25	94,32	(E)56,14/(H)71,95	125	5,1

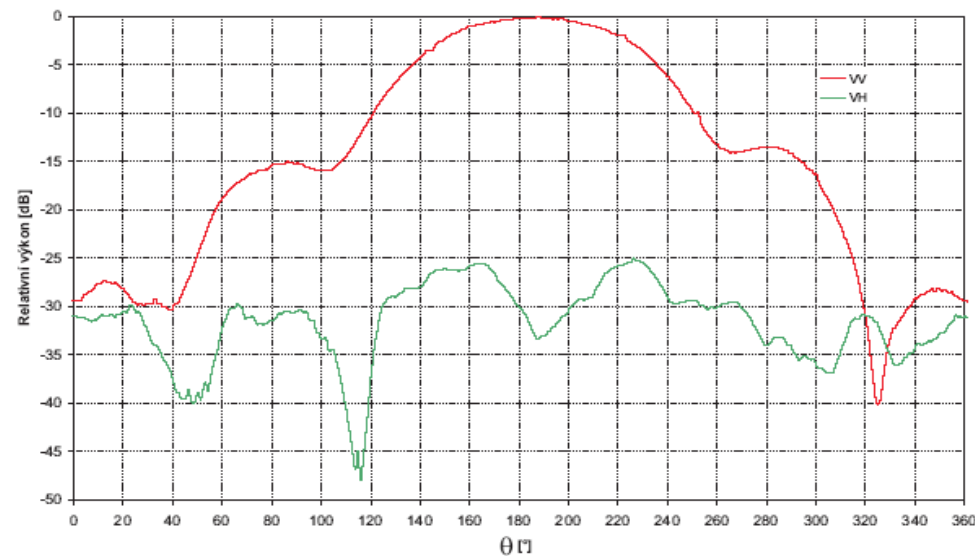
Gměř = 9,3 dBi

E-rovina

H-rovina

Příklady realizací

Širokopásmová symetrizace samokomplementární spirálové antény pro $1,2 \div 40$ GHz

P. Piksa, PhD práce 2007

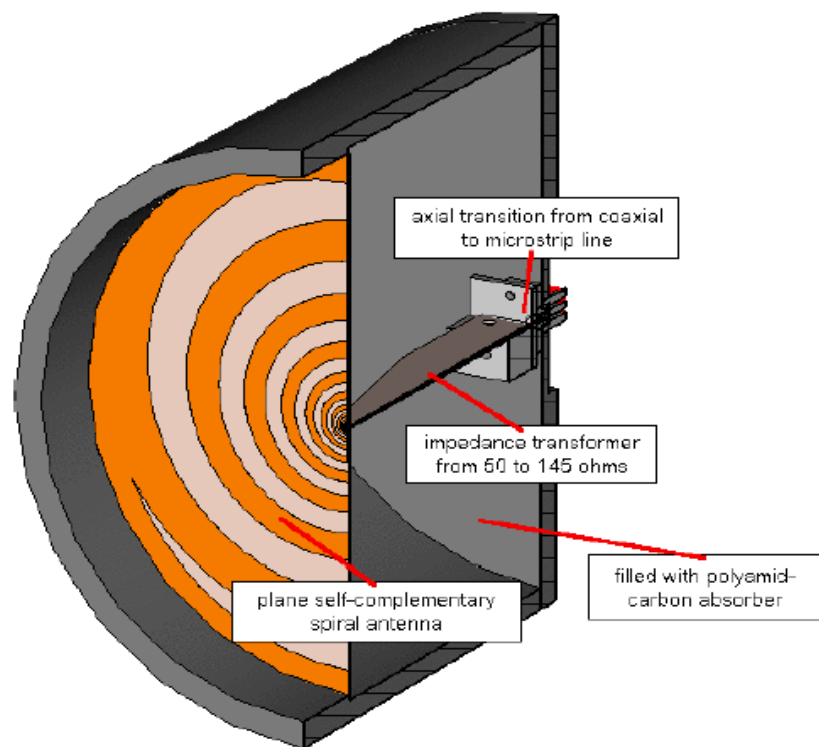

Fig. 1. Self-Complementary Spiral Antenna (SCSA)

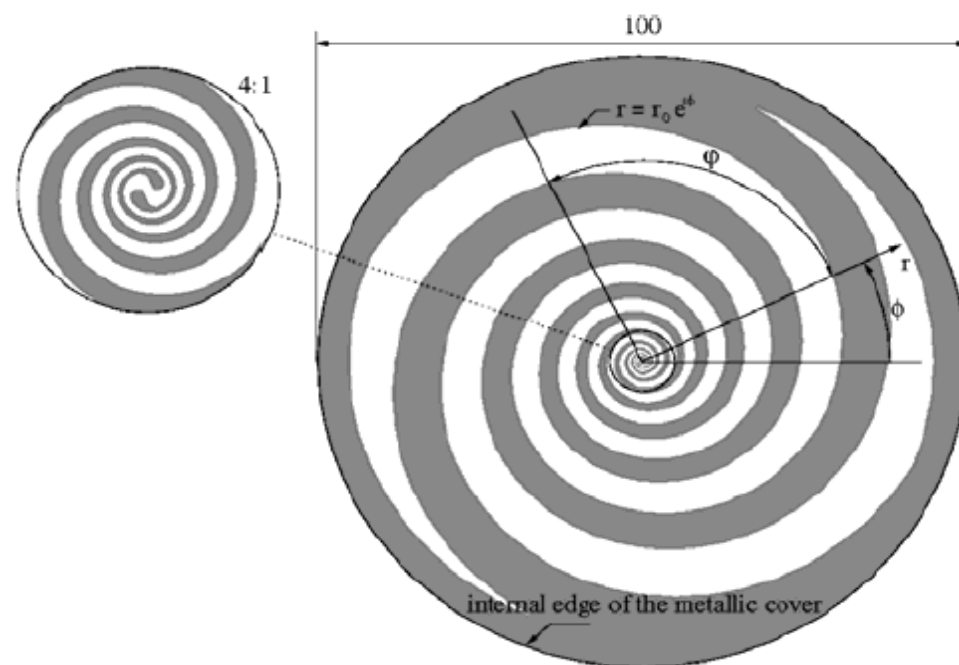

Fig. 2. The geometry of the plane self-complementary spiral antenna with detail of feeding.

Příklady realizací

Širokopásmová symetrizace samokomplementární spirálové antény pro $1,2 \div 40$ GHz

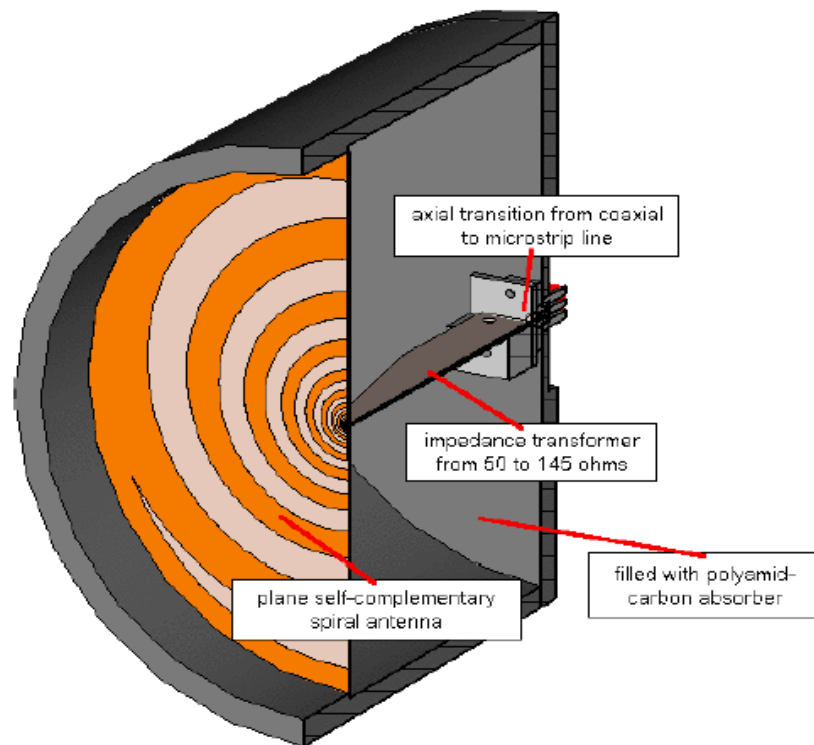

Fig. 1. Self-Complementary Spiral Antenna (SCSA)

substrát Rogers RO 4003:
 $\epsilon_r = 3,38$; $h = 0,508$ mm

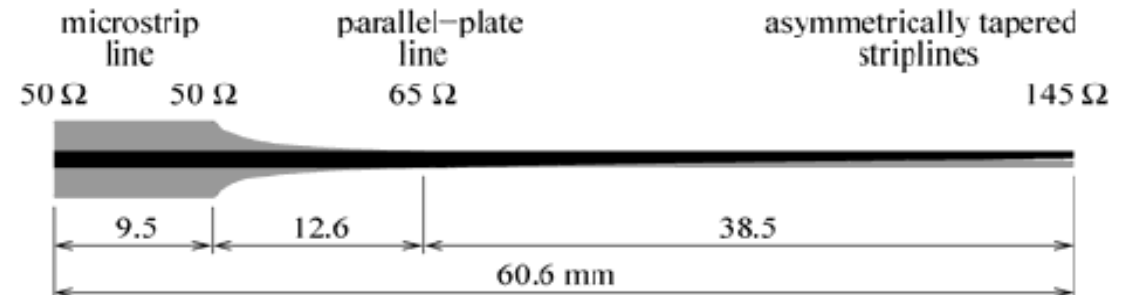

Fig. 3. The geometry of the planar impedance transformer from 50 Ω of microstrip line to 145 Ω of asymmetrically tapered striplines.

Příklady realizací

Širokopásmová symetrizace samokomplementární spirálové antény pro $1,2 \div 40$ GHz

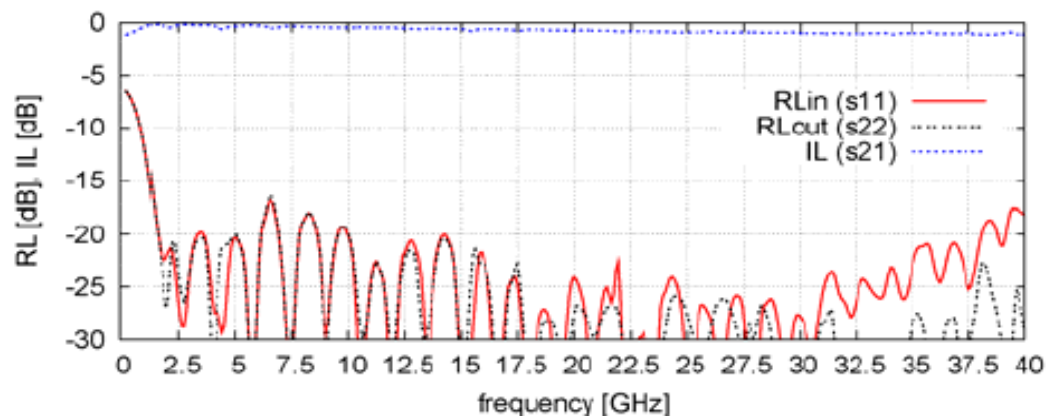

Fig. 13. Impedance matching and insertion loss of the impedance transformer

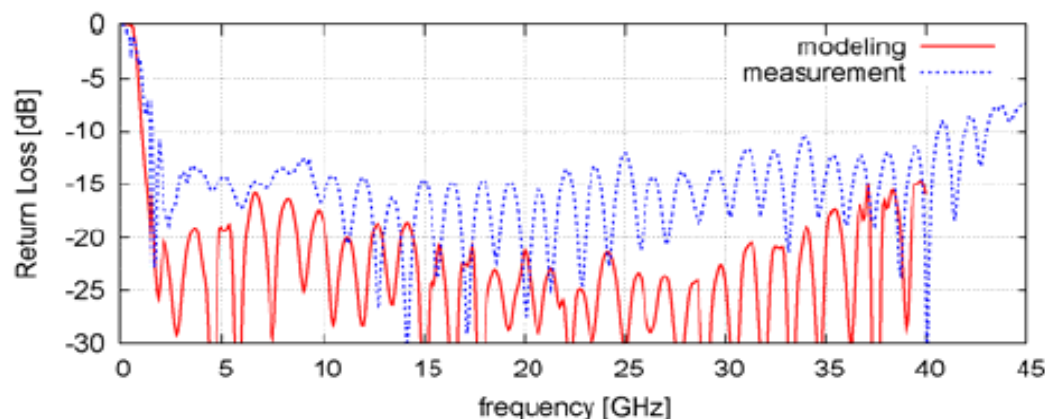

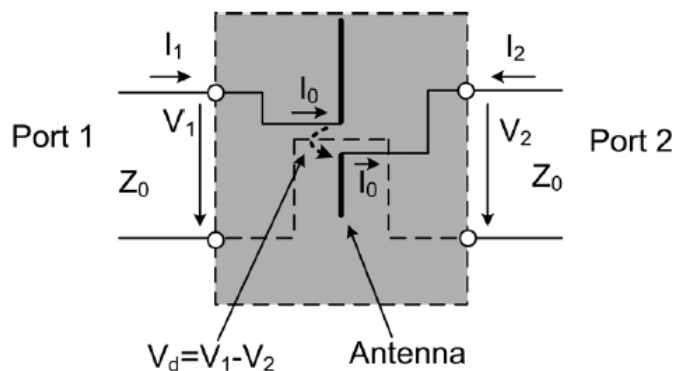
Fig. 14. Impedance matching of the Self-Complementary Spiral Antenna with impedance transformer

Měření souměrných impedancí

Asymetrický (asymmetrical balanced) dipól

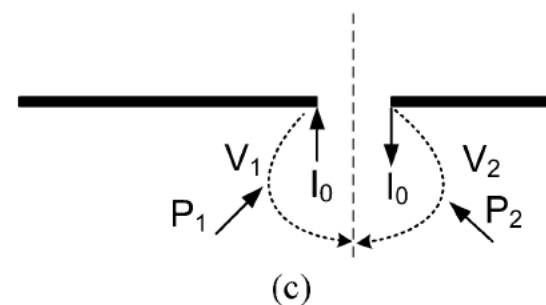
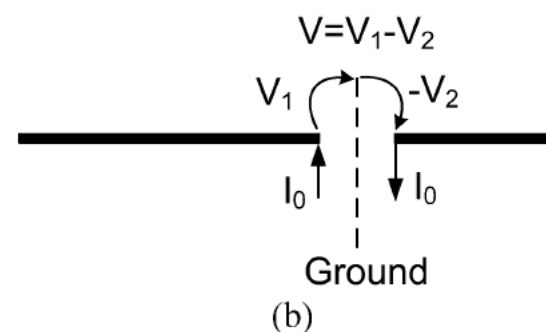
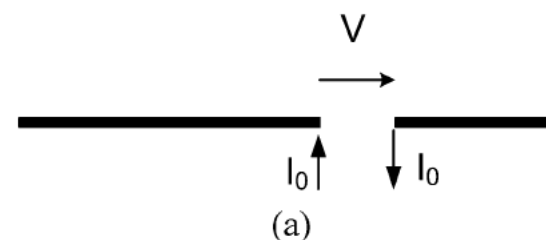
- a) Buzení
- b) Virtuální zem
- c) Definice bran

Obvodová reprezentace

Impedance dipólu

$$Z_d = \frac{V_d}{I_0} = \frac{V_1 - V_2}{I_0}$$

Měření souměrných impedancí

Proudy a napětí bran z definice Z-parametrů

$$V_1 = Z_{11}I_1 + Z_{12}I_2$$

$$V_2 = Z_{21}I_1 + Z_{22}I_2$$

Uvažujme $I_1 = I_0$ a $I_2 = -I_0$, pak rozdílové napětí

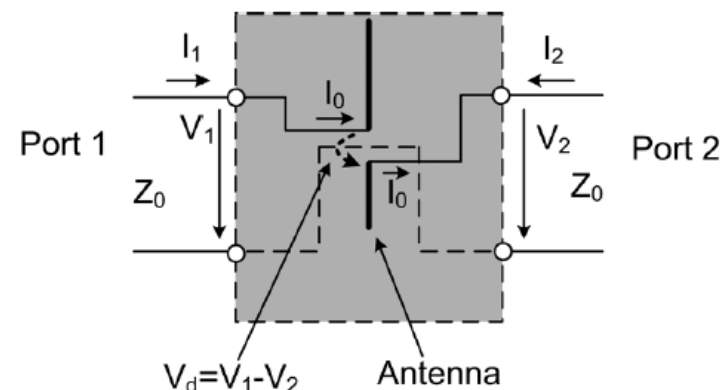
$$V_d = V_1 - V_2 = (Z_{11} - Z_{21} - Z_{12} + Z_{22})I_0$$

Impedance dipólu

$$Z_d = \frac{V_d}{I_0} = \frac{V_1 - V_2}{I_0} = Z_{11} - Z_{21} - Z_{12} + Z_{22}$$

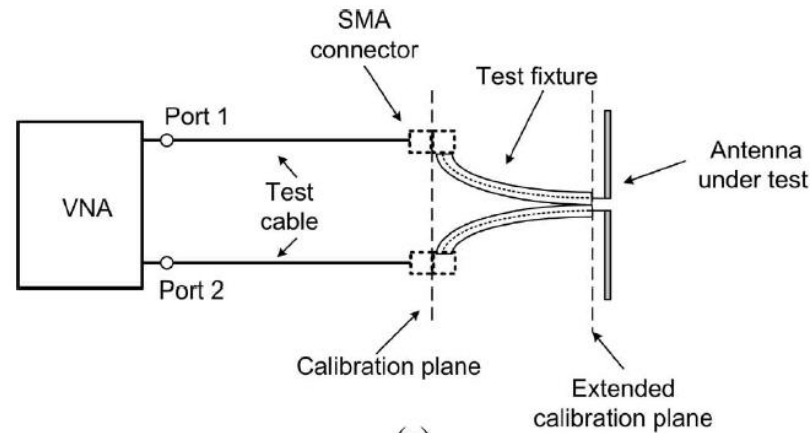
Konverze Z-parametrů na S-parametry

$$Z_d = \frac{2Z_0(1 - S_{11}S_{22} + S_{12}S_{21} - S_{12}S_{21})}{(1 - S_{11})(1 - S_{22}) - S_{21}S_{12}}$$

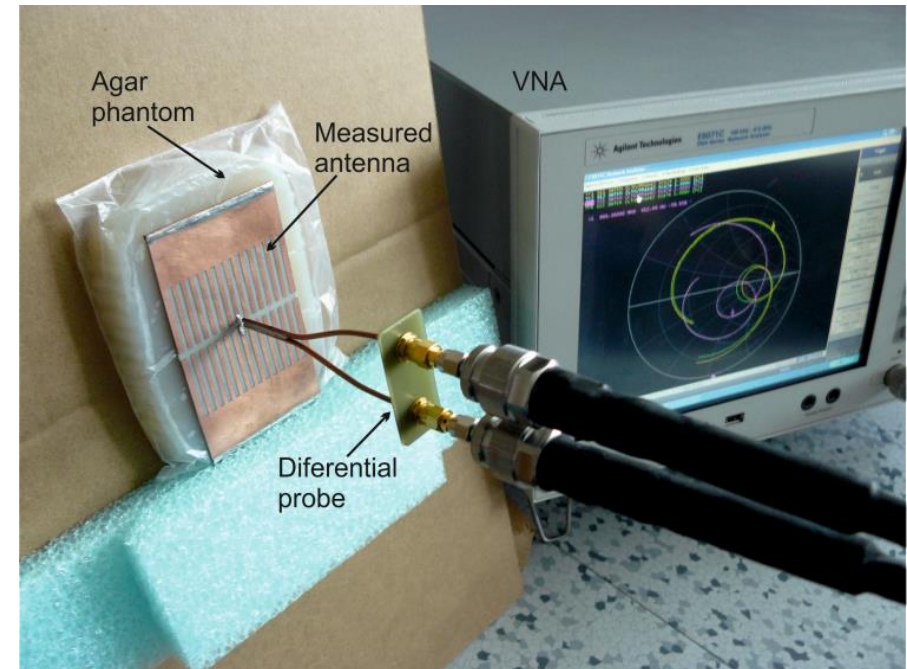
Měření souměrných impedancí

Měřicí uspořádání

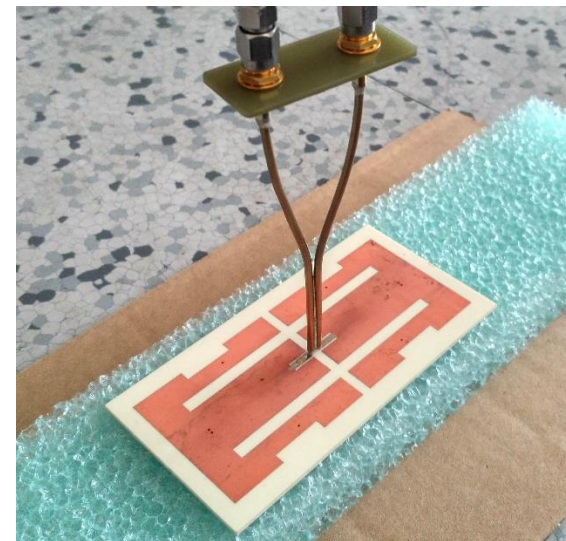
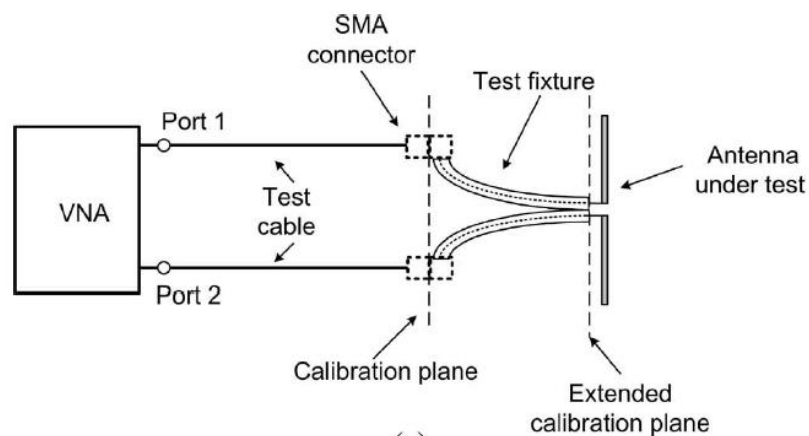
Postup měření

- Dvoubranová kalibrace VNA
- Posun referenční roviny na hroty sondy
- Měření dvoubranových s-parametrů
- Výpočet Z_d

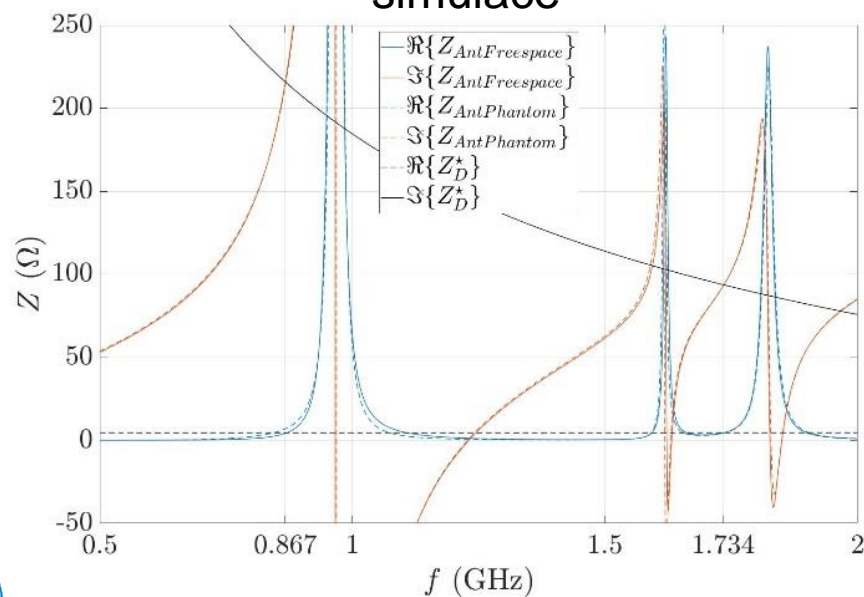
Omezení: nehomogenita koax. vedení sondy, vyzařování hrotů

Měření souměrných impedancí

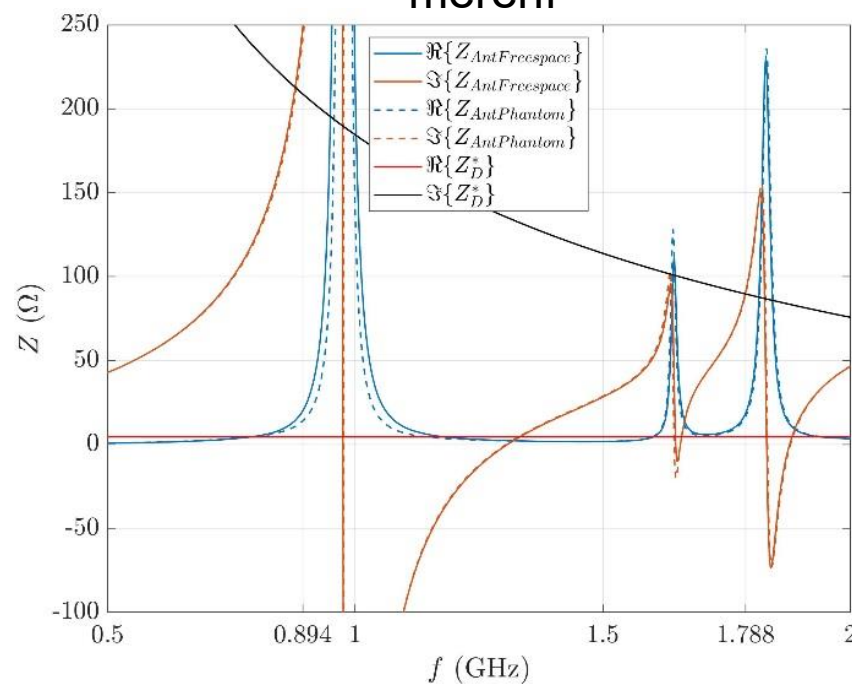

Polívka, Hubata-Vacek, Švanda, IEEE IoT Journal, 2020, submitted

simulace

měření

Reference

1. Prokop, Vokurka, *Šíření elektromagnetických vln a antény*, SNTL/ALFA, 1982
2. Procházka, *Antény: Encyklopedická příručka*, BEN, 2000
3. Kraus, Marhefka, *Antennas: for all Applications*, McGraw-Hill, 2002
4. AR, *Feromagnetické materiály ve vf obvodech*, 2005
5. Kořínek, T., *Pětiprvková Yagi-Uda anténa, diplomová práce*, ČVUT FEL, 2005
6. Piksa, P., Mazánek, M., *A Self-Complementary 1.2 to 40 GHz Spiral Antenna with Impedance Matching*, *Radioengineering*, September 2006, p. 15-19